

منظر، دیسپلین آینده

محمدآشرف بار، دبیر
ویژه‌نامه، دکتری معماری
منظر، دانشگاه تهران
atashbar@ut.ac.ir

● با تکیه بر عقلانیت مدرنیته، در چند قرن گذشته، غرب پرچمدار پیشرفت‌های علمی جهان بوده است. این نتایج خسارت‌هایی را نیز به همراه داشته است. نادیده انگاشتن مقولاتی که دو قطبی «عینی یا ذهنی» دکارت قادر به تبیین آنها نبود از جمله آنهاست. در این میان کشورهایایی که کمتر با بنیاد فلسفه مدرن همراه بودند امکان آن را داشتند تا به مقوله‌های مغفول بپردازند. منظر با تعریف نوین خود در فرهنگ و تمدن ایران، سابقه طولانی داشته است. مرکز پژوهشی منظر با انجام تحقیقات مختلف، برگزاری همایش‌ها و انتشار مجلات علمی در حوزه منظر در سطح ملی و بین‌المللی گام‌های مؤثری برداشته است. تمرکز بر زمینه‌های مرتبط با منظر در تحقیقات مختلف از جمله نوسازی شهری، منظر شهری، فضای جمعی، نگاه نو به نوسازی شهری، زندگی پیاده در شهر، زیرساخت‌ها و منظر شهری، محله پایدار و شهر خلاق همراه با معرفی معماران منظر مشهور جهان و تحلیل آثار آنها از جمله برنارد لاسوس، ژیل کلمان، خاوتو نونش، پیتز لاتز، خوان مانوئل پالرم، آلن پروو و محمد شهیر، همچنین انتشار مقالات تحلیلی و علمی از اساتید شناخته شده به دو زبان فارسی و انگلیسی، مجله منظر را به پایگاه بین‌المللی طرح نظریه‌های منظر بدل کرده است.

این سابقه موجب شد تا مجله منظر انتشار ویژه‌نامه همایش اتحادیه دانشگاه‌های اروپایی منظر (Uniscape) که از ۱۲ تا ۱۴ اردیبهشت ۹۲ در پاریس تحت عنوان «منظر و خلاقیت» برگزار شد را بر عهده گیرد. بیانیه پایانی همایش حاوی نتیجه مهمی بود که جایگاه منظر را در دنیای آینده دگرگون می‌کند: منظر یک دیسپلین است. این جمله که بر تجربه بیش از دو دهه آموزش و تحقیق دوره‌های عالی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی اروپایی استوار بود، نظم جدیدی در طبقه‌بندی علمی مرتبط با منظر ایجاد می‌کند. تا پیش از آن منظر به عنوان دانشی میان‌رشته‌ای در فصل مشترک رشته‌های (دیسپلین‌ها) دیگر فعالیت می‌کرد. لکن توسعه نظری و عمق تئوری‌های فلسفی و ویژگی‌های علمی آن موجب شد تا از سال‌های قبل زمینه دگرگونی جایگاه منظر در طبقه‌بندی علوم فراهم شود. مهم‌ترین دستاورد این سمینار، توافق مراجع بزرگ علمی جهان بر این موضوع بود.

پیشنهاد بررسی این موضوع توسط برنارد لاسوس، بنیانگذار دوره باغ، منظر، سرزمین در دانشگاه لایلت پاریس، در قالب ویژه‌نامه «منظر، دیسپلین آینده» مطرح شد. تازگی نظریه و جنبه‌های آکادمیک آن، طرح سؤال را پیچیده می‌کرد؛ در نهایت سؤال مورد نظر که برگرفته از همایش بود با همکاری برنارد لاسوس و سید امیر منصوری تکمیل و برای جمعی از نظریه‌پردازان منظر ارسال شد که پاسخ آنان در ادامه طرح نظریه برنارد لاسوس آمده است. همچنین از اگوستن برک درخواست شد تحولات مفهومی منظر را از سال ۱۹۹۰ ارزیابی و از بندیشت و بر خواسته شد دیدگاه مدیران مدرسه معماری لایلت پاریس در همکاری با اتحادیه دانشگاه‌های اروپایی منظر را برای برگزاری این همایش بیان کند.

اگرچه در ظاهر این پرونده نیز یکی از پرونده‌های موضوعی منظر به شمار می‌رود اما اهمیت راهبردی آن در هدایت آینده علمی رشته منظر برای صاحبان نظر و اهل فن پوشیده نیست. عضویت دکتر سید امیر منصوری در کمیته علمی همایش منظر و خلاقیت (پاریس - ۲۰۱۳) و انتشار ویژه‌نامه «منظر، دیسپلین آینده» در مجله منظر فرصت مناسبی را برای حضور مؤثر جامعه علمی ایران در نظریه‌پردازی حوزه منظر در اختیار قرار می‌دهد.

این ویژه‌نامه با مشارکت همکاران مجله و تلاش ویژه سرکار خانم مریم‌السادات منصوری آماده عرضه شده است.

themes related to landscape. Previously, the landscape occupied the place of an interdisciplinary science in the common field of other disciplines. But the theoretical developments, the depth of philosophical theories and scientific landscape has led to a change in the position of the landscape in the categorical classification of sciences in recent years. The appropriate product of this conference is also the agreement of the landscape experts on it.

Studying this problematic was proposed by Bernard Lassus, founder of the post-master courses "Gardens, Landscapes, Territories" of the School of Architecture of Paris La Villette (ENSAPLV) in a dossier entitled "Landscape, discipline of the future". The youth of this theory and its academic aspects have caused difficulties in the development of the problem. However, the question was finally queried at the end of conference speech proceeding the effective collaboration of Bernard Lassus and Seyed Amir Mansouri and a number of landscape theorists. Their interventions are following the text of Bernard Lassus. Meanwhile, Augustin Berque was asked to assess the evolutions of the landscape concept since 1990 and Bendicht Weber was asked about the views of the directors of the ENSA Paris La Villette about their collaboration with Uniscape in the "Landscape & Imagination" conference.

Although this file is a part of a process in MANZAR's specialized dossiers, its strategic importance in future scientific orientation of the Landscape discipline among experts and professionals is indisputable. The presence of Seyed Amir Mansouri at the conference "Landscape and Imagination" (Paris, 2013) as a member of the scientific committee on the one hand and the publication of the special report "Landscape, discipline of the future" in the journal of Manzar on the other hand, are considered as an opportunity for Iranian scientific society to participate in the theorization of landscape area.

The present case is developed in collaboration with colleagues of MANZAR magazine and Maryam Mansouri's perseverance and cooperation.

paravant, le paysage occupait la place d'une science interdisciplinaire dans le champ commun des disciplines autres. Mais les développements théoriques, la profondeur des théories philosophiques et le caractère scientifique du paysage a conduit depuis quelques années au changement de la position du paysage dans le classement catégorique des sciences. Le produit opportun de ce colloque est d'ailleurs l'accord des experts du paysage à ce sujet.

L'étude de la problématique a été proposée par Bernard Lassus, fondateur du DEA Jardins, Paysages, Territoires de l'Ecole d'Architecture de Paris La Villette (ENSAPLV) dans le cadre d'un dossier intitulé « Le Paysage, discipline du futur ». La jeunesse de cette théorie et de ses aspects académiques ont causé des difficultés dans le développement de la problématique ; mais la question a finalement été posée suite au déroulement du colloque ainsi qu'avec la collaboration effective de Bernard Lassus et Seyed-Amir Mansouri et envoyée à un nombre de théoriciens du paysage. Leurs interventions figurent à la suite du texte de Bernard Lassus. Parallèlement, Augustin Berque a été sollicité à évaluer sur les évolutions de la notion du paysage depuis 1990 et Bendicht Weber a été interrogé sur les points de vue des directeurs de l'ENSA Paris La Villette par rapport à leur collaboration avec l'Uniscape dans l'organisation du colloque.

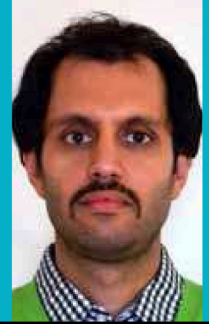
Bien que ce dossier fasse partie de la démarche des dossiers spécialisés de la revue Manzar, son importance stratégique dans l'orientation scientifique future de la discipline Paysage chez les experts et les professionnels est incontestable. La présence de Seyed-Amir Mansouri au colloque « Paysage et Invention » (Paris, 2013) en tant que membre du comité scientifique d'une part et la publication du dossier spécial

« le Paysage, discipline du futur » dans la revue MANZAR d'autre part, sont prises en compte comme une opportunité pour la société scientifique d'Iran à participer dans la théorisation du domaine du paysage.

Ce présent dossier est mis au point avec la collaboration des collègues de la revue Manzar et la rigoureuse coopération de Maryam Mansouri.

Mohammad Atashinbar
Rédacteur en chef ad-
joint du Dossier «Le Pays-
sage, la discipline du futur»
- Docteur en Architecture
du Paysage à l'Université
de Téhéran, Iran.
atashinbar@ut.ac.ir

Mohammad Atashinbar,
Deputy Editor of the Dos-
sier "Landscape, disci-
pline of the future", PhD in
Landscape Architecture,
University of Tehran, Iran.
atashinbar@ut.ac.ir

landscape.the discipline of the future

According to the rationalism of modernity during last centuries, the West has taken the lead for scientific developments. Yet, reached answers have not always been without inconvenience, whose ignorance of speeches that bipolar Cartesian thought (objective - subjective) does not support. However, countries falling less under the mainstream of modern philosophy had the opportunity to deepen in these sidelined words.

The landscape has long been recognized by the Iranian culture and civilization in its new definition. NAZAR Research Center proved strongly to have a positive influence by organizing seminars and publishing national and international scientific papers in the field of landscape. Focusing on issues related to the landscape in various research fields including urban renewal, urban landscape, social spaces, pedestrian life in the city, infrastructure and urban landscape, sustainable neighborhoods, the creative city; accompanied by the presentation of known landscape architects in the world like Bernard Lassus, Gilles Clément, Joao Nunes, Peter Latz, Juan Manuel Palerm Salazar, Alain Provost and Mohammad Shaheer and the analysis of their works, also the publication of landscape professor's analytical and scientific articles in Persian and English, has contributed to an international position to diffusing the theories of landscape for MANZAR magazine, published in this research center.

The supportive backgrounds of NAZAR research center and the magazine have developed the idea of the publication of that International conference organized by the Uniscape on Uniscape in Paris, entitled "Landscape and Imagination". The final outcome of the conference proposed a new idea, able to redraft landscape position in the future: landscape is a discipline. This sentence, based on the experience of more than two decades of teaching and researching in European higher education institutions, offers a new order in the scientific classification of

Le Paysage, la Discipline Du futur

Se fondant sur le rationalisme de la modernité durant les derniers siècles, l'Occident a pris le devant des développements scientifiques. Cependant, les réponses atteintes n'ont pas toujours été sans désagrément, dont l'ignorance des discours que la pensée bipolaire (objective-subjective) cartésienne ne prend pas en charge. Toutefois, les pays rentrant moins dans le courant de la philosophie moderne ont eu la possibilité d'approfondir dans ces propos mis à l'écart.

Le paysage, sous sa définition nouvelle, est reconnu depuis longtemps par la culture et la civilisation iranienne. Le Centre de Recherche NAZAR, s'est avéré vigoureusement bénéfique à ce sujet par l'organisation des colloques et par la publication d'articles scientifiques nationaux et internationaux dans le domaine du paysage. L'approfondissement sur les thèmes liés au paysage sous divers champs de recherche tels que la rénovation urbaine, le paysage urbain, l'espace social, la vie piétonne dans la ville, les infrastructures et le paysage urbain, les quartiers durables, la ville créative ; accompagnée par la présentation des paysagistes connus dans le monde dont Bernard Lassus, Gilles Clément, Joao Nunes, Peter Latz, Juan Manuel Palerm Salazar, Alain Provost et Mohammad Shaheer et l'analyse de leurs œuvres, ainsi que la publication des articles analytiques et scientifiques des enseignants du paysage en persan et anglais, a contribué à une position internationale de diffusion des théories du paysage pour la revue MANZAR, publiée par le centre.

Les annales du centre Nazar et de la revue ont mis au point l'idée de la publication du Dossier du Colloque international organisé par l'Uniscape les à Paris et intitulé « Paysage et Invention ». Le bilan final du colloque a proposé une idée nouvelle, apte de remanier la position du paysage dans le futur : le paysage est une discipline. Cette phrase, fondée sur l'expérience de plus de deux décennies d'enseignement et de recherche des établissements d'enseignement supérieurs européens, propose un nouvel ordre dans le classement scientifique des thèmes liés au paysage. Au-